

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (seitsmes koda)

5. oktoober 2023*

Eelotsusetaotlus – Tarbijakaitse – Direktiiv 2011/83/EL – Tarbijate õigused –
Tarbija liitumine õppeplatvormiga – Lepingu automaatne pikenedamine – Lepingust
taganemise õigus

Kohtuasjas C-565/22,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Oberster Gerichtshofi (Austria kõrgeim üldkohus) 20. juuli 2022. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 26. augustil 2022, menetluses

Verein für Konsumenteninformation

versus

Sofatutor GmbH,

EUROOPA KOHUS (seitsmes koda),

koosseisus: koja president M. L. Arastey Sahún (ettekandja) ning kohtunikud F. Biltgen ja J. Passer,

kohtujurist: A. M. Collins,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Verein für Konsumenteninformation, esindaja: *Rechtsanwalt* S. Langer,
- Sofatutor GmbH, esindaja: *Rechtsanwalt* M. Görg,
- Madalmaade valitsus, esindajad: M. K. Bulterman ja A. Hanje,
- Euroopa Komisjon, esindajad: I. Rubene ja E. Schmidt,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta direktiivi 2011/83/EL tarbija õiguste kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 1999/44/EÜ ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 85/577/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 97/7/EÜ (ELT 2011, L 304, lk 64), artikli 9 lõike 1 tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud Verein für Konsumenteninformation (tarbijate teavitamise ühing, Austria) (edaspidi „VKI“) ja Saksa õiguse alusel asutatud äriühingu Sofatutor GmbH vahelises kohtuvaidluses VKI nõude üle kohustada seda äriühingut andma tarbijatele teavet kauglepingust taganemise õiguse kasutamise tingimuste, tähtaegade ja korra kohta.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Direktiivi 2011/83 põhjenduses 37 on märgitud:

„Kuna kaugmüügi puhul puudub tarbijal võimalus kaupa enne lepingu sõlmimist näha, peaks tarbijal olema lepingust taganemise õigus. Samal põhjusel peaks tarbijal olema võimalus kaupa enne ostmist proovida ja uurida selles ulatuses, mis on vajalik kauba olemuses, omadustes ja toimimises veendumiseks. Väljaspool äriruume sõlmitud lepingute puhul peaks tarbijal olema õigus lepingust taganeda võimaliku üllatusmomendi ja/või psühholoogilise surve tõttu. Lepingust taganemine peaks lõpetama lepinguosaliste kohustuse lepingut täita.“

- 4 Direktiivi artikli 2 „Mõisted“ punktis 7 on „kaugleping“ määratletud järgmiselt:

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

- 7) „kaugleping“ – „kaupleja ja tarbija vahel sõlmitud leping, mis sõlmitakse organiseeritud kaugmüügi- või teenuste osutamise skeemi alusel ilma kaupleja ja tarbija üheaegse füüsilise kohalolekuta, kasutades eranditult kas üht või mitut kaugsidevahendit kuni ja kaasa arvatud ajani, millal leping sõlmitakse“.
- 5 Direktiivi artiklis 4 „Ühtlustamise tase“ on sätestatud:

„Liikmesriigid ei säilita siseriiklikes õigusaktides ega kehtesta nendega sätteid, mis erinevad käesoleva direktiiviga kehtestatust, sealhulgas ei rangemaid ega vähem rangeid sätteid, millega tagataks tarbijakaitse erinev tase, kui käesolevas direktiivis ei ole sätestatud teisiti.“

- 6 Direktiivi artikli 6 „Teavitamisnõuded kauglepingute ja väljaspool ärruume sõlmitud lepingute puhul“ lõikes 1 on sätestatud:

„Enne tarbija sidumist kauglepingu või väljaspool ärruume sõlmitava lepingu või vastava pakkumisega esitab kaupleja tarbijale selgel ja arusaadaval viisil järgmise teabe:

[...]

- e) kauba või teenuse koguhind koos maksudega või juhul, kui kauba või teenuse olemusest tulenevalt ei ole hinda põhjendatult võimalik eelnevalt arvutada, hinna arvutamise viis, ning kui see on asjakohane, ka kõik täiendavad veo-, tarne- või postikulud ja mis tahes muud kulud või, kui neid kulusid ei ole põhjendatult võimalik eelnevalt arvutada, teave selle kohta, et võidakse nõuda selliste täiendavate kulude tasumist. [...];

[...]

- h) taganemisõiguse olemasolu korral selle õiguse kasutamise tingimused, tähtaeg ja kord vastavalt artikli 11 lõikes 1 sätestatule ning I lisa B osas esitatud taganemisteate näidisvorm;

[...]

- o) lepingu kestus (kui see on asjakohane) või, kui leping on tähtajatu või automaatselt pikenev, lepingu lõpetamise tingimused;

[...]“.

- 7 Direktiivi 2011/83 artiklis 8 „Vorminõuded kauglepingute puhul“ on sätestatud:

„1. Kauglepingute puhul esitab kaupleja artikli 6 lõikes 1 ettenähtud teabe või teeb selle teabe tarbijale kättesaadavaks asjakohasel viisil, pidades silmas kasutatavat kaugsidevahendit, lihtsas ja arusaadavas keeles. Kui kõnealune teave esitatakse püsival andmekandjal, peab see olema loetav.

2. Kui elektrooniliselt sõlmitav kaugleping seab tarbijale maksekohustuse, esitab kaupleja tarbijale vahetult enne, kui tarbija teeb tellimuse, selgelt ja esiletõstetult artikli 6 lõikes 1 punktides a, e, o ja p sätestatud teabe.

Kaupleja tagab, et tarbija kinnitaks tellimust esitades sõnaselgelt asjaolu, et tellimus tähendab kohustust maksta. Kui tellimuse esitamine eeldab nupule vajutamist või sellesarnast funktsiooni, tuleb nupp või sellesarnane funktsioon tähistada hästi loetavalt ainult sõnadega „tellimus koos maksekohustusega“ või mõne muu samasuguse ühemõttelise sõnastusega, mis näitab, et tellimuse esitamine toob kaasa kohustuse kauplejale maksta. Kui kaupleja ei täida käesoleva lõigu nõudeid, ei ole tarbija lepingu ega tellimisega seotud.

[...]

8. Kui tarbija soovib, et teenuste osutamine või vee, gaasi või elektri tarnimine, kui neid ei panda müüki piiratud mahus või kindlaksmääratud koguses, või kaugkütmine algab artikli 9 lõikes 2 ettenähtud taganemistähtajal, nõuab kaupleja tarbijalt selle kohta sõnaselget taotlust.

[...]“.

8 Direktiivi artikkel 9 „Taganemisõigus“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Tarbija võib 14 päeva jooksul kauglepingust või väljaspool ärruume sõlmitud lepingust taganeda ilma põhjust esitamata ning kandmata muid kulusid peale artikli 13 lõikes 2 ja artiklis 14 sätestatud kulude, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse artiklis 16 ettenähtud erandeid.

2. Ilma et see piiraks artikli 10 kohaldamist, lõpeb käesoleva artikli lõikes 1 osutatud taganemistähtaeg 14 päeva pärast:

a) teenuslepingu puhul lepingu sõlmimise päeva;

[...]

c) [...] lepingute puhul [...] digitaalse infosisu suhtes, mida ei edastata füüsilisel andmekandjal, lepingu sõlmimise päeva.

3. Liikmesriigid ei keela lepinguosalistel täita nende lepingulisi kohustusi taganemistähtaja jooksul. [...]“.

9 Direktiivi artikkel 10 „Taganemisõigust käsitleva teabe puudumine“ näeb ette:

„1. Kui kaupleja ei ole tarbijale taganemisõigust käsitlevat teavet esitanud artikli 6 lõike 1 punktis h nõutu kohaselt, siis lõpeb taganemistähtaeg 12 kuud pärast algse taganemistähtaja lõppu, mis on määratud vastavalt artikli 9 lõikele 2.

2. Kui kaupleja on tarbijale edastanud käesoleva artikli lõikes 1 ette nähtud teabe 12 kuu jooksul alates artikli 9 lõikes 2 osutatud päevast, lõpeb taganemistähtaeg 14 päeva pärast kuupäeva, mil tarbija kõnealuse teabe sai.“

10 Direktiivi artikli 11 „Taganemisõiguse kasutamine“ lõikes 1 on ette nähtud:

„Tarbija teavitab enne taganemistähtaja lõppu kauplejat oma lepingust taganemise otsusest. Tarbija võib selleks kas:

a) kasutada I lisa B osas esitatud taganemisteate näidisvormi või

b) esitada mõne muu ühemõttelise avalduse, millega ta annab teada oma lepingust taganemise otsusest.

[...]“.

11 Direktiivi 2011/83 artiklis 12 „Taganemise mõju“ on ette nähtud:

„Taganemisõiguse kasutamise tagajärjel lõpevad lepinguosaliste kohustused:

a) seoses kauglepingu või väljaspool ärruume sõlmitava lepingu täitmisega või

b) seoses kauglepingu või väljaspool ärruume sõlmitava lepingu sõlmimisega, juhul kui pakkumise tegi tarbija.“

12 Direktiivi artiklis 14 „Tarbija kohustused lepingust taganemise korral“ on sätestatud:

„[...]

3. Kui tarbija kasutab taganemisõigust pärast artikli 7 lõike 3 või artikli 8 lõike 8 kohase taotluse esitamist, maksab tarbija kauplejale summa, mis on proportsionaalne tarnitud osaga ajani, mil tarbija teatas kauplejale taganemisõiguse kasutamisest, võrreldes lepingu kogumahuga. Tarbija poolt kauplejale makstav proportsionaalne summa arvutatakse lepingus kokku lepitud koguhinna alusel. Kui koguhind on ülemäära suur, arvutatakse proportsionaalne summa tarnitud osa turuväärtuse alusel.

4. Tarbija ei kanna kulusid:

- a) taganemistähtaja jooksul teenuste osutamise, vee, gaasi või elektri tarnimise eest, kui neid ei panda müüki piiratud mahus või kindlaksmääratud koguses, või kaugkütmise eest, täielikult või osaliselt, kui
 - i) kaupleja ei ole andnud teavet vastavalt artikli 6 lõike 1 punktidele h või j või
 - ii) tarbija ei ole sõnaselgelt taotlenud artikli 7 lõike 3 ja artikli 8 lõike 8 kohaselt teenuste osutamise alustamist taganemistähtaja jooksul või
- b) tarnitava digitaalse infosu eest, mida ei edastata füüsilisel andmekandjal, täielikult või osaliselt, kui:
 - i) tarbija ei ole andnud eelnevat sõnaselget nõusolekut teenuse osutamise alustamiseks enne artiklis 9 osutatud 14-päevase tähtaja lõppu,
 - ii) tarbija ei ole kinnitanud asjaolu, et nõusoleku andmisega kaotab ta oma taganemisõiguse, või
 - iii) kaupleja ei ole andnud artikli 7 lõike 2 või artikli 8 lõike 7 kohast kinnitust.

5. Kui artikli 13 lõikes 2 ning käesolevas artiklis ei ole sätestatud teisiti, ei kaasne tarbijale taganemisõiguse kasutamisega mis tahes vastutust.“

Austria õigus

13 26. mai 2014. aasta kauglepingute ja väljaspool ärruume sõlmitud lepingute seaduse (Fern- und Auswärtsgeschäfte-Gesetz; *BGBI.* I, 33/2014; edaspidi „FAGG“) § 4 lõikes 1 on sätestatud:

„Enne tarbija sidumist lepingu või vastava tahteavaldusega esitab kaupleja tarbijale selgel ja arusaadaval viisil järgmise teabe:

[...]

8) taganemisõiguse olemasolu korral selle õiguse kasutamise tingimused, tähtaeg ja kord ning I lisa B osas esitatud taganemisteate näidisvorm,

[...]

14) lepingu kestus (kui see on asjakohane), või kui leping on tähtajatu või automaatselt pikenev, lepingu lõpetamise tingimused,

[...]“.

14 FAGG § 11 lõige 1 sätestab:

„Tarbija võib 14 päeva jooksul kauglepingust või väljaspool äriruume sõlmitud lepingust taganeda ilma põhjust esitamata.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

- 15 Sofatutor käitab õpilastele mõeldud veebipõhiseid õppeplatvorme. Ta pakub oma teenuseid kogu Austria territooriumil ja loob seega õigussuhted tarbijatega, kelle elukoht või harilik viibimiskoht on Austrias. Sofatutor sõlmib lepinguid oma tüüptingimuste alusel.
- 16 Need tüüptingimused näevad ette, et platvormil esimest korda tellimust tehes saab teenust 30 päeva vältel alates lepingu sõlmimisest tasuta testida ja selle aja jooksul mis tahes ajal etteteatamiseta üles öelda. Tüüptingimustes on samuti ette nähtud, et tellimus muutub tasuliseks alles pärast 30 päeva möödumist ning et juhul, kui tellimust 30 päeva jooksul üles ei öelda, hakkab kulgema tellimuse tegemisel kokku lepitud tasulise tellimuse tähtaeg.
- 17 Juhul kui tasulise tellimuse ajavahemik lõpeb, ilma et Sofatutor või tarbija oleks tellimust õigel ajal üles öelnud, pikeneb tellimus nendesamade tüüptingimuste kohaselt teatavaks ajaks automaatselt.
- 18 Kauglepingu sõlmimisel annab Sofatutor tarbijatele teada, et neil on õigus kõnealusest kauglepingust taganeda.
- 19 VKI leiab, et vastavalt direktiivi 2011/83 artiklile 9 ja FAGG-le ei ole tarbijal õigus lepingust taganeda mitte ainult 30-päevase tasuta proovitellimuse sõlmimisel, vaid ka juhul, kui proovitellimusest on saanud tavatellimus, ning samuti tavatellimuse pikendamise korral.
- 20 VKI esitas neil asjaoludel Handelsgericht Wienile (Viini kaubanduskohus, Austria) hagi, milles palus kohustada Sofatutorit ärisuhtes tarbijatega tegema tarbijatele tähtajalise kauglepingu pikendamisel selgel ja arusaadaval viisil teatavaks taganemisõiguse kasutamise tingimused, tähtaja ja korra, esitades taganemisteate näidisevormi või kasutades muid analoogilisi meetodeid.
- 21 Nimetatud kohus rahuldab hagi 23. juuni 2021. aasta kohtuotsusega.
- 22 Oberlandesgericht Wien (liidumaa kõrgeim kohus Viinis, Austria), kellele Sofatutor esitas selle kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse, muutis seda kohtuotsust 18. märtsi 2022. aasta otsusega ja jättis hagi sisuliselt rahuldamata.
- 23 VKI esitas seejärel selle kohtuotsuse peale kassatsioonkaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule, Oberster Gerichtshofile (Austria kõrgeim üldkohus).
- 24 See kohus tõdeb esiteks, et nagu nähtub FAGG § 11 ettevalmistavatest materjalidest, ei ole taganemisõigus piiratud kaupleja ja tarbija vahel esimest korda sõlmitava lepinguga. Vastupidi, olemasoleva, kuid ajaliselt piiratud lepingulise suhte pikendamine või selle sisuline muutmine, kui seda tehakse kaugsidevahendeid kasutades või väljaspool äriruume, võib samuti kuuluda FAGGi kohaldamisalasse ja seega tuua tarbija taganemisõiguse lepingulise suhte pikendamise või lepingu muutmise osas.

- 25 Teiseks viitab eelotsusetaotluse esitanud kohus 18. juuni 2020. aasta kohtuotsusele Sparkasse Südholstein (C-639/18, EU:C:2020:477), milles Euroopa Kohus otsustas, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2002. aasta direktiivi 2002/65/EÜ, milles käsitletakse tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturstust ja millega muudetakse nõukogu direktiivi 90/619/EMÜ ning direktiive 97/7/EÜ ja 98/27/EÜ (ELT 2002, L 271, lk 16), artikli 2 punkti a tuleb tõlgendada nii, et mõiste „finantsteenuseid käsitlev leping“ selle sätte tähenduses ei laiene laenulepingu lisale, kui sellega üksnes muudetakse algul kokku lepitud intressimäära, pikendamata laenu kestust või muutmata selle summat, ja kui lepingu algsed tingimused nägid ette sellises lisas kokkuleppimise või kokkuleppe puudumisel muutuva intressimäära kohaldamise.
- 26 Neil asjaoludel otsustas Oberster Gerichtshof (kõrgeim üldkohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas direktiivi [2011/83] artikli 9 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et kauglepingu „automaatse pikendamise“ korral (direktiivi artikli 6 lõike 1 punkt o) on tarbijal uuesti õigus lepingust taganeda?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 27 Oma küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2011/83 artikli 9 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et lepingu puhul, mis käsitleb teenuste osutamist ja näeb tarbijale ette esialgse tasuta ajavahemiku, millele järgneb juhul, kui tarbija ei ole lepingut sellel ajavahemikul üles öelnud või sellest taganenud, tasuline ajavahemik, mis pikeneb teatavaks ajaks automaatselt, kui lepingut ei öelda üles, on tarbijale tagatud ainult üks kord õigus kauglepingust taganeda, või nii, et tarbijal on taganemisõigus igas lepingu muutmise ja pikendamise etapis.
- 28 Kõigepealt olgu märgitud, et direktiivi 2011/83 muudeti Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. novembri 2019. aasta direktiiviga (EL) 2019/2161, millega muudetakse nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 98/6/EÜ, 2005/29/EÜ ja 2011/83/EL, et ajakohastada liidu tarbijakaitsenorme ja tagada paremini nende täitmine (ELT 2019, L 328, lk 7). Direktiiv 2019/2161 jõustus 7. jaanuaril 2020 ning kohustab liikmesriike võtma direktiivi sätteid oma õiguskorda üle 28. novembriks 2021 ja neid kohaldama alates 28. maist 2022. Kuna Handelsgericht Wien (Viini kaubanduskohus) lahendas põhikohtuasja esimeses kohtuastmes 23. juunil 2021 ja kuna eelotsusetaotluse esitanud kohus ei viita direktiivi 2019/2161 Austria õiguskorda ülevõtmiseks kehtestatud riigisisestele õigusnormidele, siis tuleb tõdeda, et käesolevas kohtuasjas on direktiiv 2011/83 jätkuvalt kohaldatav redaktsioonis, mida ei ole muudetud direktiiviga 2019/2161.
- 29 Pärast seda täpsustust on oluline meenutada, et direktiivi 2011/83 artikli 9 lõike 1 kohaselt võib tarbija 14 päeva jooksul kauglepingust või väljaspool äriruume sõlmitud lepingust taganeda ilma põhjust esitamata ning kandmata muid kulusid peale direktiivi artikli 13 lõikes 2 ja artiklis 14 sätestatud kulude, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse direktiivi artiklis 16 ettenähtud erandeid.
- 30 Direktiivi artikli 9 lõike 2 punktides a ja c on ette nähtud, et ilma et see piiraks artikli 10 kohaldamist, lõpeb taganemistähtaeg 14 päeva pärast lepingu sõlmimise päeva teenuslepingute puhul ja lepingute puhul, mis käsitlevad digitaalset infosisu, mida ei edastata füüsilisel andmekandjal.

- 31 Direktiivi 2011/83 artikli 11 lõikest 1 nähtub, et kui tarbija soovib kasutada taganemisõigust, teavitab ta enne taganemistähtaja lõppu kauplejat lepingust taganemise otsusest. Nimetatud sättes on täpsustatud, et tarbija võib selleks kasutada direktiivi I lisa B osas esitatud taganemisteate näidisvormi või esitada mõne muu ühemõttelise avalduse, millega ta annab teada sellest otsusest.
- 32 Direktiivi artikli 12 punkti a kohaselt lõpeb taganemisõiguse kasutamise tagajärjel lepinguosaliste kohustus kauglepingut või väljaspool äriruume sõlmitud lepingut täita.
- 33 Üks tagajärgi, mis kaasneb tarbija õigusega sellisest lepingust taganeda, on teavitamiskohustus, mis on sätestatud direktiivi 2011/83 artikli 6 lõike 1 punktis h. See säte näeb ette, et enne tarbija sidumist kauglepingu või väljaspool äriruume sõlmitava lepingu või vastava pakkumisega esitab kaupleja tarbijale selgel ja arusaadaval viisil teabe taganemisõiguse kasutamise tingimuste, tähtaja ja korra kohta vastavalt direktiivi artikli 11 lõikes 1 sätestatule ning I lisa B osas esitatud taganemisteate näidisvormi.
- 34 Seoses sellega olgu märgitud, et arvestades taganemisõiguse olulisust tarbijakaitse seisukohast, on seda õigust puudutav lepingueelne teave tarbija jaoks põhjapaneva tähtsusega, võimaldades tarbijal teha teavitatuna otsuse, kas sõlmida kauplejaga kaugleping või mitte. Selleks, et tarbijal niisugusest teabest täiel määral kasu oleks, peavad tarbijale olema eelnevalt teada taganemisõiguse kasutamise tingimused, tähtaeg ja kord (23. jaanuari 2019. aasta kohtuotsus Walbusch Walter Busch, C-430/17, EU:C:2019:47, punkt 46).
- 35 Lisaks on direktiivi 2011/83 artikli 6 lõike 1 eesmärk muu hulgas tagada, et tarbijale edastatakse enne lepingu sõlmimist teave, mis on vajalik lepingu nõuetekohaseks täitmiseks ja eriti tarbija õiguste, sealhulgas taganemisõiguse kasutamiseks (vt selle kohta 10. juuli 2019. aasta kohtuotsus Amazon EU, C-649/17, EU:C:2019:576, punkt 43).
- 36 Käesoleval juhul palub VKI põhikohtuasjas esitatud haggis kohustada Sofatutorit ärisuhetes tarbijatega tegema tarbijatele tähtajalise kauglepingu pikenedisel selgel ja arusaadaval viisil teatavaks taganemisõiguse kasutamise tingimused, tähtaja ja korra, esitades taganemisteate näidisvormi või kasutades muid analoogilisi meetodeid.
- 37 Eelotsusetaotlusest nähtub, et Austria seadusandja võttis direktiivi 2011/83 artikli 9 lõike 1 Austria õiguskorda üle FAGG § 11 lõikega 1, mis näeb ette, et tarbija võib 14 päeva jooksul kauglepingust või väljaspool äriruume sõlmitud lepingust taganeda ilma põhjust esitamata. Tuleb tõdeda, et viimati nimetatud sätte sõnastus ei anna vastust küsimusele, kas tarbijal on selline taganemisõigus ainult üks kord lepingu sõlmimisest tulenevalt või on tal uuesti see õigus lepingu pikenedise korral, mis on kõne all põhikohtuasjas.
- 38 Kuna aga direktiivi 2011/83 artikli 4 kohaselt ühtlustatakse selle direktiiviga liikmesriikide õigusnormid üldjuhul täielikult, siis on direktiivi artikli 9 lõikes 1 ette nähtud taganemisõiguse kasutamise ulatuse ja tingimustega kindlaks määratud selle sätte liikmesriikide õiguskorda üle võtnud riigisiseses õigusnormides ette nähtud taganemisõiguse ulatus ja tingimused.
- 39 Taganemisõiguse eesmärgi kohta olgu märgitud, et taganemisõigus on mõeldud kompenseerima ebasoodsat olukorda, milles on tarbija kauglepingu sõlmimise korral, nähes talle ette sobiva järelemõtlemisaja, mille jooksul ta saab omandatud asja kontrollida ja järele proovida (27. märtsi 2019. aasta kohtuotsus slewo, C-681/17, EU:C:2019:255, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 40 Seda järeldust kinnitab direktiivi 2011/83 põhjendus 37, milles on märgitud, et tarbijal peaks olema lepingust taganemise õigus, sest „kaugmüügi puhul puudub [tal] võimalus kaupa enne lepingu sõlmimist näha“. Nimetatud põhjenduses on lisatud, et „[s]amal põhjusel peaks tarbijal olema võimalus kaupa enne ostmist proovida ja uurida selles ulatuses, mis on vajalik kauba olemuses, omadustes ja toimimises veendumiseks“.
- 41 Selle kohta tuleb tõdeda, et nii kaupade müügi kui ka teenuste osutamise puhul õigustavad tarbijale antud järelemõtlemisaega samad eesmärgid.
- 42 Esiteks on taganemisõiguse eesmärk võimaldada tarbijal aegsasti tutvuda asjaomase lepingu esemeks oleva teenuse omadustega. Teiseks aitab see õigus tarbijal teha otsuse teavitatuna ning võtta arvesse kõiki lepingutingimusi ja asjaomase lepingu sõlmimise tagajärgi, võimaldades tarbijal otsustada, kas ta soovib end kauplejaga lepinguliselt siduda (vt selle kohta 23. jaanuari 2019. aasta kohtuotsus Walbusch Walter Busch, C-430/17, EU:C:2019:47, punkt 36, ja 10. juuli 2019. aasta kohtuotsus Amazon EU, C-649/17, EU:C:2019:576, punkt 43).
- 43 Käesoleval juhul nähtub eelotsusetaotlusest, et põhikohtuasjas kõne all olevat teenust osutatakse 30 päeva tasuta, ning kui tarbija ei ole lepingut nende 30 päeva jooksul üles öelnud või sellest taganenud, muutub see tähtajaliseks tasuliseks lepinguks, mis on pikendatav. Eelotsusetaotluses puudub siiski teave, mis viitaks sellele, et lepingu selline muutmine või pikenedamine tooks kaasa lepingu muude tingimuste muutmise.
- 44 Sellega seoses olgu märgitud, et vastavalt direktiivi 2011/83 artikli 6 lõike 1 punktile e ja artikli 8 lõikele 2 on lepingu esemeks olevate teenuste koguhind üks kauglepingu põhitunnustest selle direktiivi tähenduses.
- 45 Artikli 6 lõike 1 punkti e kohaselt peab kaupleja enne kauglepingu sõlmimist esitama tarbijale selgel ja arusaadaval viisil teabe koguhinna kohta. Artikli 8 lõikest 2 tuleneb, et kui elektrooniliselt sõlmitav kaugleping seab tarbijale maksekohustuse, esitab kaupleja tarbijale vahetult enne, kui tarbija teeb tellimuse, selgelt ja esiletõstetult selle lepingu esemeks olevate teenuste koguhinna. Viimati nimetatud sättes on täpsustatud, et kaupleja tagab, et tarbija kinnitaks tellimust esitades sõnaselgelt asjaolu, et tellimus tähendab kohustust maksta. Kui tellimuse esitamine eeldab nupule vajutamist või sellesarnast funktsiooni, tuleb nupp või sellesarnane funktsioon tähistada hästi loetavalt ainult sõnadega „tellimus koos maksekohustusega“ või mõne muu samasuguse ühemõttelise sõnastusega, mis näitab, et tellimuse esitamine toob kaasa kohustuse kauplejale maksta. Kui kaupleja ei täida seda nõuet, ei ole tarbija lepingu ega tellimisega seotud.
- 46 Euroopa Kohus kinnitas 7. aprilli 2022. aasta kohtuotsuse Fuhrmann-2 (C-249/21, EU:C:2022:269) punktides 25–30, kui oluline on see, et kaupleja edastaks tarbijale asjaomase lepingu esemeks olevate teenuste hinna kohta sõnaselge teabe.
- 47 Eeltoodut arvestades tuleb tõdeda, et eesmärk, mis on tarbija õigusel taganeda teenuste osutamist käsitlevast kauglepingust, on täidetud, kui tarbijal on enne lepingu sõlmimist selge ja arusaadav teave lepingu esemeks olevate teenuste hinna kohta, mida tuleb maksta kas lepingu sõlmimisel või hilisemal kuupäeval, näiteks lepingu muutumisel tasuliseks lepinguks või lepingu kindlaks tähtajaks pikenedamisel.

- 48 Seega ei muutu tarbijale teatavaks tehtud lepingutingimused juhul, kui tasuta teenuste osutamise ajavahemikku ette nägeva lepingu sõlmimisel teavitab kaupleja tarbijat selgelt, arusaadavalt ja ühemõtteliselt, et pärast seda tasuta ajavahemikku ja juhul, kui tarbija ei ole lepingut selle ajavahemikul üles öelnud või sellest taganenud, muutub teenus tasuliseks. Sellisel juhul ei õigusta eelmises punktis nimetatud eesmärk seda, et asjaomasel tarbijal oleks pärast lepingu tasuliseks lepinguks muutumist uuesti õigus lepingust taganeda. Lisaks ei saa tarbijal olla sellist taganemisõigust ka tasulise lepingu kindlaks tähtjaks pikendamise korral.
- 49 Käesoleval juhul on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne kontrollida, kas Sofatutor edastas tarbijatele selge, arusaadava ja ühemõttelise teabe asjaomaste teenuste koguhinna kohta vastavalt direktiivile 2011/83.
- 50 Seevastu juhul, kui lepingu sõlmimise ajal ei ole sellist teavet läbipaistvalt edastatud – eeldusel et tarbija on lepinguga seotud, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 45 –, on erinevus ühelt poolt tegelikult lepingutingimuste kohta edastatud teabe ja teiselt poolt selle lepingu tingimuste vahel pärast niisugust tasuta prooviperioodi, nagu on kõne all põhikohtuasjas, niivõrd oluline, et pärast seda tasuta prooviperioodi tuleks tunnustada uut taganemisõigust direktiivi 2011/83 artikli 9 lõike 1 tähenduses.
- 51 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esitatud küsimusele vastata, et direktiivi 2011/83 artikli 9 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et lepingu puhul, mis käsitleb teenuste osutamist ja näeb tarbijale ette esialgse tasuta ajavahemiku, millele järgneb juhul, kui tarbija ei ole lepingut selle ajavahemikul üles öelnud või sellest taganenud, tasuline ajavahemik, mis pikeneb teatavaks ajaks automaatselt, kui lepingut ei öelda üles, on tarbijale tagatud ainult üks kord õigus kauglepingust taganeda, tingimusel et lepingu sõlmimisel teavitab kaupleja tarbijat selgelt, arusaadavalt ja ühemõtteliselt, et pärast seda esialgset tasuta ajavahemikku muutub teenuste osutamine tasuliseks.

Kohtukulud

- 52 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulud, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (seitsmes koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta direktiivi 2011/83/EL tarbija õiguste kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 1999/44/EÜ ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 85/577/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 97/7/EÜ, artikli 9 lõiget 1

tuleb tõlgendada nii, et

lepingu puhul, mis käsitleb teenuste osutamist ja näeb tarbijale ette esialgse tasuta ajavahemiku, millele järgneb juhul, kui tarbija ei ole lepingut sellel ajavahemikul üles öelnud või sellest taganenud, tasuline ajavahemik, mis pikeneb teatavaks ajaks automaatselt, kui lepingut ei öelda üles, on tarbijale tagatud ainult üks kord õigus kauglepingust taganeda, tingimusel et lepingu sõlmimisel teavitab kaupleja tarbijat selgelt,

arusaadavalt ja ühemõtteliselt, et pärast seda esialgset tasuta ajavahemikku muutub teenuste osutamine tasuliseks.

Allkirjad